EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 07 08
COM(2021) 398 final

2021/0216 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

dėl Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo

{SWD(2021) 196 final}

2021/0216 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

dėl Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė[1], ypač į jo 20 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) COVID-19 protrūkis sutrikdė Kipro ekonomiką, prieš pandemiją buvę iššūkiai paūmėjo. 2019 m. Kipro vienam gyventojui tenkantis bendrasis vidaus produktas (BVP vienam gyventojui) sudarė 81 % Sąjungos vidurkio. Pagal Komisijos 2021 m. pavasario prognozę Kipro realusis BVP 2020 m. sumažėjo 5,1 % ir numatoma, kad 2020–2021 m. susumavus jis sumažės 2,1 %. Tarp vidutinio laikotarpio ekonominės veiklos rezultatus ilgiau veikiančių aspektų – palyginti nedaug augimo šaltinių pagrįstas augimo modelis ir aukštas susikaupusios privačiosios, viešosios ir išorės skolos lygis, esant tam tikrų pažeidžiamumo aspektų finansų sektoriuje;

(2) 2019 m. liepos 9 d. ir 2020 m. liepos 20 d. per Europos semestrą Taryba Kiprui pateikė rekomendacijų. Visų pirma, Taryba rekomendavo veiksmingai kovoti su pandemija, palaikyti ekonomiką ir remti būsimą atsigavimą. Taryba rekomendavo Kiprui, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Be to, Taryba rekomendavo didinti sveikatos sistemos atsparumą ir pajėgumą užtikrinti kokybiškas ir įperkamas paslaugas, be kita ko, gerinant sveikatos priežiūros darbuotojų darbo sąlygas, ir užtikrinti, kad nacionalinė sveikatos priežiūros sistema, kaip planuota, 2020 m. veiktų visu pajėgumu ir kartu išsaugotų savo ilgalaikį tvarumą. Taryba taip pat rekomendavo Kiprui užtikrinti pakankamas pakaitines pajamas ir galimybę visiems gauti socialinę apsaugą, stiprinti valstybines užimtumo tarnybas, tobulinti informavimo veiklą ir aktyviau įtraukti jaunuolius, skatinti sudaryti lanksčias darbo sąlygas, gerinti švietimo ir mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams, įgyvendinti švietimo ir mokymo sistemos reformą, įskaitant pedagogų vertinimą, didinti darbdavių ir besimokančiųjų dalyvavimą profesinio rengimo ir mokymo sistemoje ir užtikrinti galimybę naudotis įperkamomis ankstyvojo

[1] OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Taryba taip pat rekomendavo Kiprui užtikrinti tinkamas galimybes gauti finansavimą ir užsitikrinti likvidumą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, priimti teisės aktus siekiant supaprastinti strateginiams investuotojams reikalingų leidimų ir licencijų išdavimo procedūras, atnaujinti privatizavimo projektų įgyvendinimą ir siekiant remti ekonomikos atsigavimą, paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas ir investicijas sutelkti į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma į švarią ir efektyvią energijos gamybą bei vartojimą, atliekų tvarkymą ir vandentvarką, darnųjį transportą, skaitmenizaciją, mokslinius tyrimus ir inovacijas. Be to, Kipras paragintas paspartinti veiksmus, kuriais siekiama spręsti problemas, susijusias su mokesčių sistemos ypatumais, dėl kurių fiziniams asmenims ir tarptautinėms įmonėms sudaromos palankesnės sąlygos vykdyti agresyvų mokesčių planavimą, visų pirma vykdant pervedimus į užsienį. Kiprui taip pat patarta padidinti i) teismų sistemos, įskaitant administracinio teisingumo veikimą ir civilinio proceso peržiūrą bei didesnę teismų specializaciją, ir ii) viešojo sektoriaus, įskaitant viešojo administravimo bei vietos valdžios institucijų ir valstybės valdomų subjektų valdymo veiksmingumą ir kokybę, įskaitant skaitmenizaciją, ir imtis priemonių siekiant sustiprinti teisinį reikalavimų vykdymo užtikrinimą ir užtikrinti patikimas, saugias ir sparčias nuosavybės teisių dokumentų išdavimo ir nekilnojamojo turto teisių perdavimo sistemas. Kipras taip pat paragintas sudaryti palankesnes sąlygas neveiksnių paskolų sumažinimui, be kita ko, sukuriant veiksmingą valstybės valdomos turto valdymo bendrovės valdymo sistemą, imantis veiksmų siekiant sugriežtinti mokėjimo drausmę ir sustiprinti kreditą gaunančių įmonių ir ne bankų finansų sektoriaus priežiūrą, be kita ko, visapusiškai integruojant draudimo ir pensijų fondų priežiūros institucijas. Be to, Kipras paragintas spartinti kovos su korupcija reformas, apsaugoti prokuratūros nepriklausomumą ir stiprinti teisėsaugos pajėgumą. Įvertinusi pažangą, padarytą įgyvendinant tas šaliai skirtas rekomendacijas, tuo metu, kai buvo pateiktas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas, Komisija padarė išvadą, kad rekomendacija imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas, yra visiškai įgyvendinta;

(3) 2021 m. birželio 2 d. pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį[2] dėl Kipro Komisija paskelbė nuodugnią apžvalgą. Komisijos analizėje padaryta išvada, kad Kipre yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas, visų pirma susijęs su didele išorės, valdžios sektoriaus ir privačiąja skola ir vis dar didelėmis neveiksniomis paskolomis bei dideliu einamosios sąskaitos deficitu;

(4) [Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos euro zonos valstybėms narėms rekomenduota, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: *inter alia*, užtikrinti politikos kryptį, kuria remiamas ekonomikos atsigavimas, ir toliau didinti konvergenciją, atsparumą ir tvarų bei integracinį augimą. Tarybos rekomendacijoje taip pat rekomenduota stiprinti nacionalines institucines sistemas, užtikrinti makrofinansinį stabilumą, baigti kurti ekonominę ir pinigų sąjungą ir stiprinti tarptautinį euro vaidmenį;] [Jeigu Tarybos

[2] 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

rekomendacija nebus priimta iki Komisijos įgyvendinimo sprendimo priėmimo, prašom išbraukti konstatuojamąją dalį.]

(5) 2021 m. gegužės 17 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Kipras Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Jis pateiktas po konsultacijų, vykdytų pagal nacionalinę teisinę sistemą su vietos valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis, jaunimo organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Nacionalinė atsakomybė už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus yra sėkmingo jų įgyvendinimo ir ilgalaikio poveikio valstybėje narėje ir patikimumo visoje Europoje pagrindas. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis;

(6) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais turėtų būti siekiama ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, nustatytos Reglamentu (ES) 2021/241, ir ES ekonomikos gaivinimo priemonės, nustatytos Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094[3], bendrųjų tikslų, siekiant remti atsigavimą po COVID-19 krizės. Jais turėtų būti skatinama Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, prisidedant prie Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje nurodytų šešių ramsčių įgyvendinimo;

(7) valstybių narių įgyvendinamais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais visoje Sąjungoje bus koordinuojamos pastangos investuoti ir reformuoti. Koordinuotai ir vienu metu įgyvendinant šias reformas ir investicijas bei tarpvalstybinius projektus, šios reformos ir investicijos vienos kitas papildys ir turės teigiamą šalutinį poveikį visoje Sąjungoje. Taigi maždaug trečdalį priemonės poveikio valstybių narių ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui turėtų sudaryti šalutinis kitose valstybėse narėse taikomų priemonių poveikis;

Subalansuotas atsakas prisidedant prie šešių ramsčių įgyvendinimo

(8) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies a punktą ir V priedo 2.1 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas iš esmės (A reitingas) yra visapusiškas ir deramai subalansuotas atsakas į ekonominę ir socialinę padėtį ir taip tinkamai prisideda prie visų šešių Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje nurodytų ramsčių įgyvendinimo, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos valstybės narės uždavinius ir finansinius asignavimus;

(9) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą sudaro didelis ir subalansuotas reformų ir investicijų rinkinys, kuriuo remiamas pagrindinių Kipro visuomenei ir ekonomikai kylančių politikos uždavinių sprendimas, kartu tinkamai reaguojant į COVID-19 pandemijos poveikį. Planas parengtas orientuojantis į bendrą tikslą didinti ekonomikos atsparumą ir šalies ekonominiu, socialiniu ir aplinkosauginiu požiūriu tvaraus ilgalaikio augimo ir gerovės potencialą. Plane dėmesys sutelkiamas į penkias prioritetines politikos kryptis: sveikatą ir civilinę saugą; perėjimą prie žaliosios ekonomikos; ekonomikos atsparumą ir konkurencingumą; skaitmeninę transformaciją; darbo rinką, socialinę apsaugą, švietimą ir žmogiškąjį kapitalą. Plane aiškiai

[3] 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriu nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433I, 2020 12 22, p. 23).

paaiškinama, kaip kiekviena politikos kryptimi prisidedama prie Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje nurodytų šešių ramsčių įgyvendinimo. Tai padeda užtikrinti, kad kiekvienas ramstis būtų įgyvendinamas visapusiškai ir nuosekliai;

(10) planu siekiama prisidėti prie pagrindinių uždavinių, susijusių su žaliąja pertvarka, sprendimo, įskaitant didelį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, vandens ir atliekų tvarkymo trūkumus, poreikį išsaugoti biologinę įvairovę ir gyvūniją. Šios srities priemonėmis, be kita ko, siekiama įvesti aplinkosaugos mokesčius, įgyvendinti elektros rinkos reformą sudarant palankesnes sąlygas naudoti atsinaujinančiąją energiją, renovuoti pastatų ūkį siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą, žalinti transporto priemonių parką, užtikrinti apsaugą nuo miško gaisrų, jūrų ekosistemos apsaugą ir pažangią vandentvarką. Plane taip pat yra priemonių, kuriomis siekiama prisidėti prie skaitmeninės transformacijos, sutelkiant dėmesį į junglumą ir e. valdžios sprendimus, ir integruoti skaitmenizacijos klausimus į priemones kitose srityse, kaip antai teisingumo reformos, sveikatos priežiūros ir švietimo bei mokymo sistemų srityse. Įmonių, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių, skaitmenizacija remiama tiesioginėmis priemonėmis, skirtomis jų našumui ir konkurencingumui didinti. Numatoma, kad pažangus, tvarus ir integracinis augimas bus skatinamas didinant įmonių galimybę gauti finansavimą, vykdant tikslines mokslinių tyrimų ir inovacijų reformas ir investicijas, švietimo reformą, kuria prisidedama ir prie mokymosi rezultatų kokybės, ir prie poreikio mažinti socialinius ekonominius skirtumus, ir teisingai ir įtraukiai remiant švaresnį energijos šaltinių derinį ir mažesnį ekonomikos anglies pėdsaką. Be to, finansiniam ir fiskaliniam stabilumui skirtu komponentu siekiama padidinti bankų sektoriaus patikimumą, pagerinti nemokumo sistemos veikimą ir užkirsti kelią didelei privačiajai skolai, kartu sukuriant veiksmingesnę ir teisingesnę mokesčių sistemą, taip padidinant ekonomikos atsparumą. Planu taip pat prisidedama prie Kipro ekonomikai kylančių konkurencingumo, našumo ir poreikio įvairinti augimo modelį uždavinių sprendimo vykdant reformas ir investicijas žemės ūkio maisto produktų, lengvosios pramonės, tvaraus turizmo ir žiedinės ekonomikos sektoriuose;

(11) planu prisidedama prie Kipro ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ir konvergencijos su Sąjunga imantis priemonių, kuriomis didinamas sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros sistemų prieinamumas, atsparumas ir kokybė, renovuojama socialinė infrastruktūra, kovojama su energijos nepritekliumi, suteikiama vienodesnė prieiga prie skaitmeninių infrastruktūrų ir stiprinama užimtumo bei socialinė parama pažeidžiamesnėms grupėms. Kai kurios iš tų priemonių taip pat turėtų būti naudingos sveikatai ir ekonominiam, socialiniam bei instituciniam atsparumui, jos turėtų būti taikomos užtikrinant sąveiką su kitomis tikslinėmis reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama, pavyzdžiui, užpildyti socialinės apsaugos sistemos spragas, sumažinti įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktį darbo rinkoje imantis kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo iniciatyvų, taip pat teikiant orientavimo paslaugas, ir modernizuoti bei skaitmenizuoti viešąjį administravimą ir paslaugas, įskaitant mokyklas ir sveikatos priežiūros įstaigas. Plane daug dėmesio skiriama ir naujos kartos, vaikų ir jaunimo politikai, aprėpiant visų lygmenų švietimo ir mokymo sistemos modernizavimą ir stiprinimą, prieinamesnį ankstyvąjį ugdymą ir priežiūrą, geresnę komunikaciją su nesimokančiu, nedirbančiu ir mokymuose nedalyvaujančiu jaunimu ir paramą visais lygmenimis ugdant įgūdžius, kurie yra svarbūs skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai;

Visų ar didelės dalies konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytų uždavinių sprendimas

(12) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 skirsnį, numatoma, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas padės veiksmingai (A reitingas) spręsti visus uždavinius, nustatytus atitinkamose konkrečiai valstybei narei skirtose rekomendacijose, arba didelę dalį šių uždavinių, įskaitant mokestinius klausimus, ir Kiprui skirtose rekomendacijose, pateiktose pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 dalį, arba uždavinius, nustatytus kituose atitinkamuose dokumentuose, kuriuos Komisija oficialiai priėmė per Europos semestrą;

(13) plane pateikiamas išsamus viena kitą papildančių reformų ir investicijų rinkinys, kuriuo padedama veiksmingai spręsti visus ar didelę dalį ekonominių ir socialinių uždavinių, per 2019 ir 2020 m. Europos semestrą išdėstytų Kiprui skirtose Tarybos rekomendacijose. Sprendžiant pirmiau minėtus uždavinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu taip pat numatoma padėti panaikinti Kipro perviršinį makroekonominį disbalansą[4], visų pirma siejamą su didele išorės, valdžios sektoriaus ir privačiojo sektoriaus skola ir vis dar didelėmis neveiksniomis paskolomis bei dideliu einamosios sąskaitos deficitu;

(14) itin didelio pralaidumo tinklų plėtojimas nepakankamai aptarnaujamose vietovėse ir kabelių tiesimas siekiant pasiruošti gigabitinio ryšio paslaugų teikimui, kaip numatoma, pagerins interneto junglumą Kipre ir paskatins juo naudotis. Numatoma, kad valdžios sektoriaus paslaugų skaitmenizacija ir e. teisingumo, e. sveikatos ir pažangiųjų miestų sukūrimas padės vykdyti skaitmeninę pertvarką. Be to, tikimasi, kad įgyvendinant planą padidės viešojo administravimo veiksmingumas, nes bus sustiprintas personalo departamento strateginis vaidmuo ir šakinių ministerijų administracijų pajėgumas geriau įgyvendinti viešojo administravimo politiką ir žmogiškųjų išteklių funkcijas, sukuriant naują laisvų valstybės tarnautojų darbo vietų užpildymo ir darbuotojų veiklos rezultatų vertinimo sistemą. Numatoma, kad sukūrus naują vietos valdžios institucijų teisinę sistemą pagerės jų veikimas. Be to, numatoma, kad įsteigus kovos su korupcija instituciją bus galima veiksmingiau kovoti su korupcija, o tai taip pat turėtų prisidėti prie viešųjų lėšų naudojimo pažeidimų užkardymo, nustatymo ir ištaisymo. Plane yra priemonių, kuriomis numatoma spręsti klausimus, susijusius su Kipro mokesčių sistemos ypatumais, dėl kurių lengviau vykdyti agresyvų mokesčių planavimą, visų pirma tarptautinėms įmonėms, įskaitant išskaičiuojamųjų mokesčių nustatymą pervedant į užsienį dividendus, autorinius atlyginimus ir palūkanas;

(15) numatoma, kad sukūrus nacionalinę absolventų karjeros stebėjimo sistemą ir atnaujinus vidurinių mokyklų mokymo programas siekiant pagerinti skaitmeninį raštingumą, socialinius emocinius ir verslumo įgūdžius, kartu įgyvendinant kelias mokymo sistemas, kuriomis siekiama tobulinti skaitmeninius, žaliuosius, mėlynuosius ir verslumo įgūdžius įvairiose gyventojų grupėse, pagerės švietimo ir mokymo sistemos kokybė ir atitiktis darbo rinkos poreikiams. Be to, numatoma, kad skaitmenizuojant įdarbinimo paskatų sistemą ir plėtojant veiklos rezultatų valdymo

[4] Šis makroekonominis disbalansas yra susijęs su rekomendacijomis, pateiktomis pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį 2019 ir 2020 m.

sistemą valstybinių užimtumo paslaugų srityse padidės operacijų veiksmingumas ir pagerės paslaugų kokybė. Tikimasi, kad teikiant konsultavimo ir orientavimo paslaugas ir įgyvendinant įdarbinimo iniciatyvų sistemas, skirtas nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui, bus užtikrinama geresnė komunikacija su jaunais žmonėmis ir parama jų aktyvumui skatinti. Numatoma, kad švietimo ir mokymo sistema bus patobulinta įdiegus naują pedagogų ir mokyklų vertinimo sistemą, įgyvendinant nacionalinį veiksmų planą dėl įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitikties, plečiant nemokamą privalomą priešmokyklinį ugdymą nuo ketverių metų ir sukuriant dviejų modelių technines mokyklas, toliau stiprinant profesinį rengimą ir mokymą. Be to, numatoma, kad investuojant į ankstyvąjį ugdymą ir priežiūrą ir priimant nacionalinę strategiją ir veiksmų planą pagerės ankstyvojo ugdymo ir priežiūros kokybė ir įperkamumas. Plane taip pat numatomas įstatymas, kuriuo būtų reglamentuojamos lanksčios darbo sąlygos, susijusios su nuotoliniu darbu ir savarankiškai dirbančių asmenų ir naujų užimtumo formų darbuotojų socialinės apsaugos stiprinimu, atsižvelgiant į atitinkamas šaliai skirtas rekomendacijas. Numatoma, kad įgyvendinus planą bus sustiprintas sveikatos priežiūros ir civilinės saugos sistemų pajėgumas, pagerinta kokybė ir padidintas atsparumas, imantis priemonių, kuriomis siekiama modernizuoti įrangą ir kurti specialias informacines sistemas, taip pat skatinti investicijas į ryšių sistemas ir e. sveikatą. Taip pat numatoma plėsti ir statyti papildomus specializuotos sveikatos priežiūros padalinius;

(16) numatoma, kad įsteigus nacionalinę rėmimo agentūrą ir sukūrus finansavimo programas ir sistemas padaugės galimybių gauti finansavimą ir užsitikrinti likvidumą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Numatoma, kad diegiant dotacijų moksliniams tyrimams ir inovacijoms sistemas ir sukūrus centrinę žinių perdavimo tarnybą padidės investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas;

(17) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonių, kuriomis tikimasi prisidėti prie žaliosios pertvarkos. Planu skatinama švari ir veiksminga energijos gamyba ir naudojimas imantis įvairių priemonių, įskaitant aplinkosaugos mokesčius, elektros rinkos atvėrimą, žaliųjų investicijų rėmimą ir pastatų ūkio bei kitos infrastruktūros energinės renovacijos projektus. Plane taip pat yra priemonių, kuriomis siekiama stiprinti apsaugą nuo miško gaisrų ir jūrų ekosistemos apsaugą. Su atliekų ir vandens tvarkymo susijusiomis priemonėmis siekiama sumažinti vandens nuostolius, modernizuoti turimą infrastruktūrą ir vandentvarką. Be to, siekiant skatinti darnų transportą numatoma investuoti į netaršias ar mažataršes transporto priemones ir transporto sektoriaus skaitmenizaciją;

(18) planu siekiama mažinti bankų sektoriuje kylančią riziką, susijusią su senomis neveiksniomis paskolomis, įgyvendinant specialų veiksmų planą ir imantis priemonių, kuriomis siekiama pagerinti kredito pirkėjų ir kredito administratorių darbo aplinką. Kalbant apie didelę privačiąją skolą ir mokėjimo drausmę, plane siūloma patobulinta skolų stebėsena, sustiprintas nemokumo sistemos veikimas ir kovos su finansiniu neraštingumu strategija. Numatoma, kad draudimo ir pensijų fondų sektoriaus priežiūrą galima pagerinti padidinant turimus žmogiškuosius išteklius ir patobulinant turimas priežiūros priemones;

(19) galima laikyti, kad rekomendacijos, susijusios su neatidėliotinu fiskalinės politikos atsaku į pandemiją, nepatenka į Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano taikymo sritį, nepaisant to, kad Kipras, laikydamasis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos nuostatų, iš esmės tinkamai ir pakankamai reagavo į neatidėliotiną poreikį 2020 ir 2021 m. remti ekonominę veiklą fiskalinėmis priemonėmis;

Indėlis į augimo potencialą, darbo vietų kūrimą ir ekonominį, socialinį ir institucinį atsparumą

(20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies c punktą ir V priedo 2.3 skirsnį, numatoma, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas turės didelį poveikį (A reitingas) valstybės narės ekonomikos augimo potencialo didinimui, darbo vietų kūrimui, ekonominio, socialinio ir institucinio atsparumo didinimui, kartu prisidedant prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo, be kita ko, propaguojant vaikams ir jaunimui skirtą politiką, taip pat ekonominio ir socialinio COVID-19 krizės poveikio mažinimui, taip sustiprinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir konvergenciją Sąjungoje;

(21) iš Komisijos tarnybų atlikto modeliavimo matyti, kad įgyvendinant planą Kipro BVP iki 2026 m. galėtų išaugti nuo 1,1 % iki 1,8 %[5]. Plane numatomos įvairios investicijos į fizinį ir žmogiškąjį kapitalą ir reformos, kuriomis numatoma prisidėti prie ekonomikos augimo ir didesnio užimtumo. Planu siekiama paspartinti Kipro ekonomikos atsigavimą ir ilgainiui sukurti tvaraus augimo modelio pagrindą. Numatoma, kad didinant augimo potencialą, kuriant darbo vietas ir didinant ekonominį, socialinį ir institucinį atsparumą plane numatytomis priemonėmis bus sumažintas šalies pažeidžiamumas sukrėtimų atveju. Planu taip pat tikimasi prisidėti prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo, be kita ko, remiant politiką, pagal kurią sukuriamos vienodos galimybės visiems vaikams ir didinamas jaunimo užimtumas, Kiprui padedama būti įtraukia visuomene, suteikiančia geras galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, ir našia bei tvaria ekonomika;

(22) Kipro plane sprendžiami užimtumo, švietimo ir įgūdžių bei socialiniai uždaviniai, svarbūs siekiant įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį. Siekiant skatinti vienodas galimybes ir galimybę patekti į darbo rinką, plane siūlomos reformos, kuriomis siekiama tobulinti skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius, modernizuoti pedagogų ir mokyklų vertinimo sistemą ir panaikinti bendrą įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktį. Taip pat numatomos investicijos į profesinio rengimo ir mokymo modernizavimą ir paramą jaunų žmonių aktyvumui skatinti, papildant „Europos socialinio fondo +“ veiksmus. Siekdamas pagerinti darbo rinkos dinamiką ir darbo sąlygas, Kipras pasiūlė kelias priemones, įskaitant teisėkūros priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad lanksčios darbo sąlygos būtų taikomos platesniu mastu. Plane laikomasi integruoto požiūrio į darbo rinkos paslaugas ir politiką, kaip antai valstybines užimtumo tarnybas ir aktyvią darbo rinkos politiką, laikantis Komisijos rekomendacijos dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui[6]. Pagrindinė tikslinė grupė yra jaunimas: plane numatoma su mokymu susijusi tikslinė įdarbinimo paskata. Siekiant pagerinti socialinę apsaugą ir įtrauktį plane siūloma priemonių, kuriomis remiamas deinstitucionalizavimas ir ilgalaikės priežiūros paslaugos;

(23) plane pateikiamas išsamus priemonių rinkinys, skirtas darbo rinkos uždaviniams spręsti ir socialinei sanglaudai didinti. Tarp tų priemonių – reformos ir investicijos švietimo ir įgūdžių srityje, aktyvumo skatinimo politika ir socialinės paslaugos, kova su nelygybe, darbo rinkos modernizavimas ir socialinės įtraukties didinimas. Plane

[5] Toks modeliavimas atspindi bendrą NGEU poveikį, kuris taip pat apima REACT-EU finansavimą ir didesnį finansavimą programoms „Europos horizontas“, „InvestEU“, TPF, kaimo plėtrai ir rezervui „rescEU“. Jis neapima galimo teigiamo struktūrinių reformų poveikio, kuris gali būti didelis.

[6] 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8).

išsamiai aprašytos rinktinės intervencinės priemonės, kuriomis siekiama įveikti Europos socialinių teisių ramsčio socialinių rodiklių suvestinėje nustatytą pažeidžiamumą;

(24) plane numatomos viešojo administravimo reformos, kuriomis siekiama didinti valdžios sektoriaus skaitmenizaciją, mažinti piliečiams ir įmonėms tenkančią administracinę naštą ir toliau spartinti viešųjų investicijų projektų planavimą ir patvirtinimą. Tomis priemonėmis tikimasi ilgainiui padaryti verslo aplinką palankesnę investicijoms, o ekonomiką konkurencingesnę užtikrinant veiksmingas skaitmeninės valdžios paslaugas ir ilgalaikį poveikį našumo didinimui;

Reikšmingos žalos nedarymo principas

(25) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies d punktą ir V priedo 2.4 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu numatoma užtikrinti, kad jokia ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemone (A reitingas) nebūtų padaryta reikšminga žala aplinkos tikslams, kaip tai suprantama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852[7] 17 straipsnį (principas „nedaryti reikšmingos žalos“);

(26) Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatoma užtikrinti, kad nė viena iš priemonių nebūtų padaryta reikšminga žala kuriam nors iš šešių aplinkos tikslų, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnį, būtent klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie klimato kaitos, tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos, žiedinės ekonomikos, taršos prevencijos ir kontrolės ir biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo tikslams. Kipras pateikė paaiškinimų pagal Europos Komisijos reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo technines gaires (2021/C 58/01);

(27) dėl kai kurių priemonių, dėl kurių reikėtų skelbti kvietimus teikti pasiūlymus arba pareikšti susidomėjimą ateityje siekiant atrinkti konkrečius projektus, reikšmingos žalos nedarymo principo reikėtų laikytis su tomis priemonėmis susijusiomis tinkamomis tarpinėmis reikšmėmis užtikrinant, kad kvietimų teikti pasiūlymus ar pareikšti susidomėjimą specifikacijose būtų nustatyti atmetimo kriterijai, kad nebūtų atrenkama veikla, galinti padaryti reikšmingą žalą aplinkos tikslams;

Indėlis į žaliąją pertvarką, įskaitant biologinę įvairovę

(28) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies e punktą ir V priedo 2.5 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonių, kuriomis dideliu mastu (A reitingas) prisidedama prie žaliosios pertvarkos, įskaitant biologinę įvairovę, arba dėl jos kylančių uždavinių sprendimo. Paramos siekiant klimato srities tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 41 % viso plano asignavimų (apskaičiuota pagal Reglamento (ES) 2021/241 VI priede pateiktą metodiką). Pagal Reglamento (ES) 2021/241 17 straipsnį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas atitinka 2021–2030 m. nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane pateiktą informaciją;

(29) kalbant apie indėlį siekiant 2030 m. Sąjungos su klimatu ir energetika susijusių tikslų, įgyvendinant planą tikimasi padėti spręsti kai kuriuos pagrindinius politikos

[7] 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

uždavinius, nustatytus Komisijos rekomendacijose dėl Kipro nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano. Plane numatomos reformos, susijusios su aplinkosaugos mokesčių įvedimu, elektros energijos rinkos liberalizavimu, energinės pastatų renovacijos palengvinimu ir elektromobilumo paspartinimu. Plane taip pat numatoma daug įvairių energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos investicijų, susijusių su namų ūkiais, įmonėmis, savivaldybėmis ir platesniu viešuoju sektoriumi bei nevyriausybinėmis organizacijomis. Plane numatomos investicijos, susijusios su masiniu išmaniųjų skaitiklių diegimu ir Europos ir Azijos jungiamosios linijos projektu, kuris turėtų padėti gaminti elektros energiją iš švaresnių, visų pirma atsinaujinančiųjų šaltinių. Planu taip pat skatinama tradicines transporto priemones pakeisti netaršiomis ir mažataršėmis transporto priemonėmis, taip pat naudoti alternatyviuosius bei švaresnius degalus ir transporto priemones bei viešąjį transportą;

(30) taip pat numatoma, kad planas padės pasiekti Sąjungos aplinkos politikos tikslus, sutelkiant dėmesį į vandentvarką ir žiedinę ekonomiką. Plane pristatoma vandentvarkos reforma ir tarpusavyje susijusių bei viena kitą papildančių investicijų, kuriomis siekiama modernizuoti vandens išteklių tvarkymą ir padaryti jį tvaresnį, rinkinys. Plane taip pat pateikiama priemonių, kuriomis siekiama stiprinti žiedinę ekonomiką turizmo sektoriuje ir pramonės sektoriuje, taip pat plėtoti tvaraus atliekų tvarkymo praktiką, įskaitant perdirbimą. Planu taip pat siekiama toliau spręsti prisitaikymo prie klimato kaitos uždavinius imantis įvairių apsaugos ir prevencijos priemonių apsaugos nuo miško gaisrų ir kovos su potvyniais srityse. Biologinės įvairovės apsaugą siūloma užtikrinti viena priemone, daugiausiai susijusia su jūrų ekosistemos apsauga nuo pavojų;

Indėlis į skaitmeninę pertvarką

(31) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies f punktą ir V priedo 2.6 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonių, kuriomis dideliu mastu (A reitingas) prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos arba dėl tos pertvarkos kylančių uždavinių sprendimo. Paramos siekiant skaitmeninių tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 23 % visų plano asignavimų (apskaičiuota pagal Reglamento (ES) 2021/241 VII priede pateiktą metodiką);

(32) skiriant reikšmingą bendro biudžeto dalį skaitmeniniams aspektams ir juos pabrėžiant daugumoje komponentų, Kipro siūlomame ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane daug dėmesio skiriama skaitmeninei pertvarkai ir su ja susijusių uždavinių sprendimui visuose sektoriuose;

(33) beveik kiekvienas komponentas apima priemones, kuriomis tiesiogiai remiama skaitmeninė pertvarka arba sprendžiami susiję uždaviniai. Svarbiausi indėliai sietini su komponentais, skirtais junglumo infrastruktūrai ir viešojo sektoriaus skaitmenizacijai, taip pat trimis komponentais, susijusiais su e. teisingumu, fiskaliniu bei finansiniu stabilumu ir skaitmeninių įgūdžių rėmimu. Taigi priemonių, susijusių su skaitmenine pertvarka ar su ja susijusių uždavinių sprendimu, yra visame plane. Jomis tikimasi prisidėti prie kelių ekonomikos ir socialinių sektorių, kaip antai švietimo ar sveikatos priežiūros sektorių, skaitmeninės transformacijos ir dėl skaitmeninės pertvarkos šaliai kylančių uždavinių sprendimo;

Ilgalaikis poveikis

(34) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies g punktą ir V priedo 2.7 skirsnį, iš esmės (A reitingas) numatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu padaryti Kiprui ilgalaikį poveikį;

(35) plane pristatoma daug priemonių, kuriomis siekiama prisidėti prie skaitmeninės pertvarkos ir sprendžiamos su žemu viešųjų skaitmeninių paslaugų lygiu susijusios problemos. Numatoma, kad pateiktomis priemonėmis bus užtikrinta fiksuotųjų ir belaidžių labai didelio pralaidumo tinklų, įskaitant mobilųjį ryšį, t. y. 5G, aprėptis apimant 100 % organizuotose bendruomenėse gyvenančių gyventojų, įskaitant 5G diegimą palei pagrindinius sausumos koridorius, ir suteikiama visuotinė ir įperkama prieiga prie gigabitinio ryšio visose miesto ir kaimo vietovėse, įskaitant 5G junglumą. Pagal planą vykdant įvairias reformas ir investicijas taip pat siekiama skatinti e. valdžios paslaugas. Numatoma, kad dėl skaitmeninių projektų, kaip antai skaitmeninės teismų transformacijos, pažangiųjų miestų ir teisėkūros proceso skaitmenizacijos, taip pat valdymo sistemos, darbuotojų vertinimo ir samdymo viešojo administravimo sektoriuje tobulinimo projektų ir vietos valdžios institucijų pertvarkos įvyks struktūrinis ir ilgalaikis viešojo administravimo ir teisingumo sistemos veikimo pokytis, dėl kurio galiausiai turėtų pagerėti verslo aplinka. Nepriklausomos institucijos, kuri koordinuotų ir prižiūrėtų kovos su korupcija priemones, įsteigimas yra pagrindinis plano elementas, susijęs su struktūriniu institucijų pokyčiu;

(36) įgyvendinant Kipro plane numatytas reformas ir investicijas tikimasi ilgalaikių švietimo bei mokymo sistemos ir darbo rinkos pokyčių. Plane numatomos esminės švietimo sistemos reformos, kaip antai naujos pedagogų ir mokyklų vertinimo sistemos sukūrimas, nemokamo privalomo priešmokyklinio ugdymo išplėtimas ir aukštojo mokslo ir vidurinio lavinimo programų pritaikymas prie darbo rinkos poreikių. Plane taip pat numatomas mokymas, kuriuo siekiama skatinti ugdyti studentų, dirbančiųjų ir bedarbių skaitmeninius įgūdžius. Be to, plane numatoma parengti išsamią nacionalinę įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitikties pašalinimo strategiją ir nacionalinę ankstyvojo ugdymo ir priežiūros strategiją. Šiomis priemonėmis tikimasi pagerinti visų amžiaus grupių ir besimokančiųjų švietimo ir mokymo kokybę ir užtikrinti glaudesnius ryšius tarp švietimo sistemos ir darbo rinkos;

(37) ilgalaikį plano poveikį taip pat gali padidinti plano ir kitų programų, finansuojamų iš sanglaudos politikos fondų, sąveika, visų pirma iš esmės sprendžiant teritorines problemas ir skatinant subalansuotą vystymąsi;

Stebėsena ir įgyvendinimas

(38) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies h punktą ir V priedo 2.8 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pasiūlyta tvarka yra tinkama (A reitingas), kad būtų užtikrinta veiksminga ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano stebėsena ir įgyvendinimas, įskaitant numatomą tvarkaraštį, tarpines bei siektinas reikšmes ir susijusius rodiklius;

(39) Stebėsenos komitetas, kuriam pirmininkauja Europos programų, koordinavimo ir plėtros generalinio direktorato (EPCD GD) generalinis direktorius ir kurio veikloje dalyvauja į planą įtrauktų ministerijų ir pavaduojančių ministerijų generaliniai direktoriai, atsako už centralizuotą įgyvendinimo pažangos stebėseną. Visa atsakomybė už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano stebėseną ir įgyvendinimą tenka EPCD GD Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo

direktoratui, kuris yra koordinuojančioji institucija. Jo vaidmuo yra susijęs su priemonių įgyvendinimo koordinavimu, tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimo patvirtinimu rengiant pažangos ataskaitas ir ryšio su Komisija palaikymu, be kita ko, teikiant mokėjimų prašymus pagal Reglamentą (ES) 2021/241. Atliekant šį vaidmenį jam padeda dvi specializuotos stebėsenos įstaigos, kurios patvirtina į planą įtrauktų priemonių tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimą, kai dėl jų reikia specialių pastabų. Šios vykdomosios įstaigos atsako už įvairių į planą įtrauktų investicijų ir reformų įgyvendinimą;

(40) Kipro plane nustatytos tarpinės ir siektinos reikšmės sudaro tinkamą plano įgyvendinimo stebėsenos sistemą. Jos yra pakankamai aiškios, realistiškos ir išsamios, kad informaciją apie jų pasiekimą būtų galima atsekti ir patikrinti ir kad siūlomi šių tarpinių ir siektinų reikšmių rodikliai būtų aktualūs, priimtini ir patikimi. Tarpinės ir siektinos reikšmės taip pat svarbios jau baigtoms įgyvendinti priemonėms, kurios atitinka reikalavimus pagal Reglamento (ES) 2021/241 17 straipsnio 2 dalį. Norint pagrįsti mokėjimo prašymą, reikia laikui bėgant tas tarpines ir siektinas reikšmes pasiekti patenkinamai. Kipro valdžios institucijų apibūdinti patikrinimo mechanizmai, duomenų rinkimas ir pareigos atrodo pakankamai patikimos mokėjimų prašymams tinkamai pagrįsti, kai tarpinės ir siektinos reikšmės laikomos pasiektomis;

(41) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad apie finansinę paramą, skiriamą pagal priemonę, būtų pranešama ir kad ji būtų patvirtinama pagal Reglamento (ES) 2021/241 34 straipsnį. Techninės paramos, reikalingos planams įgyvendinti, valstybės narės gali prašyti pagal techninės paramos priemonę;

Išlaidų įvertinimas

(42) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies i punktą ir V priedo 2.9 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pateiktas visų numatytų plano išlaidų sumos pagrindimas iš dalies (B reitingas) yra pagrįstas, patikimas, atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingas tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

(43) daugumos priemonių atveju pateikta išlaidų įvertinimo informacija yra gana išsami, metodika yra gerai paaiškinta, pateikiant skaičiavimus, kuriuos lengva suprasti ir kurie yra pagrįsti įrodymais. Iš pateiktos informacijos matyti, kad išlaidos atitinka numatytų reformų ir investicijų pobūdį ir rūšį, tad jos laikomos pagrįstomis. Tačiau įvertinta, kad nedidelė išlaidų dalis yra tik iš dalies pagrįstos ir tikėtinos. Galiausiai, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visos numatytos išlaidos atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingos tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

Finansinių interesų apsauga

(44) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies j punktą ir V priedo 2.10 skirsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pasiūlyta tvarka ir šiame sprendime pateiktos papildomos priemonės yra tinkamos (A reitingas), kad naudojant pagal tą reglamentą skirtas lėšas būtų užkirstas kelias korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, jie būtų nustatyti ir ištaisyti, ir ta tvarka numatoma veiksmingai užkirsti kelią dvigubam finansavimui pagal tą reglamentą ir kitas Sąjungos programas. Tai netrukdo taikyti kitų įrankių ir priemonių, kuriais skatinama laikytis Sąjungos teisės ir užtikrinama, kad jos būtų laikomasi, be kita ko, siekiant užkirsti kelią korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, jiems nustatyti ir pašalinti, taip pat

siekiant apsaugoti Sąjungos finansus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092[8];

(45) Kipro kuriama kontrolės ir audito sistema nuosekliai planuojama taip, kad atitiktų Reglamento (ES) 2021/241 reikalavimus. Visų pirma, kol kuriama speciali stebėsenos informacinė sistema planui valdyti ir stebėti pagal Reglamento (ES) 2021/241 22 straipsnio 2 dalies d punktą, reikėtų sukurti tinkamą laikiną saugojimo sistemą. Laikinoje saugojimo sistemoje arba specialioje stebėsenos informacinėje sistemoje reikėtų įrašyti ir saugoti atitinkamus duomenis, susijusius su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu, visų pirma su tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, ir duomenis apie galutinius gavėjus, rangovus, subrangovus ir tikruosius savininkus pagal Reglamento (ES) 2021/241 22 straipsnio 2 dalies d punktą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 20 straipsnio 5 dalies e punktą Kipras turėtų įdiegti laikiną saugojimo sistemą arba specialią stebėsenos informacinę sistemą su funkcijomis, kurių reikia, kad būtų laikomasi to reglamento 22 straipsnio, ir teikdamas pirmą mokėjimo prašymą patvirtinti, kad jos įgyvendinimas yra užbaigtas. Atlikus specialų sistemos auditą turėtų būti patvirtinta, kad reikiamos funkcijos yra įdiegtos, kaip numatyta Reglamento (ES) 2021/241 22 straipsnio 2 dalies d punkte;

(46) vidaus kontrolės sistema yra pagrįsta patikimais procesais ir struktūromis. Kontrolės ir audito subjektų funkcijos ir pareigos yra aiškios, atitinkamos kontrolės funkcijos yra tinkamai atskirtos ir užtikrinamas auditus atliekančių asmenų nepriklausomumas. Už kontrolę atsakingi veikėjai turi teisinių galių ir administracinių gebėjimų vykdyti numatytas funkcijas ir užduotis. Plane aprašytos kontrolės ir audito procedūros yra įsigaliojusios, o įstaigų pareigos apibrėžtos planą patvirtinusios Ministrų tarybos sprendime. Paskirtosios audito įstaigos yra Kipro Respublikos audito institucija ir Kipro Respublikos vidaus audito tarnyba. Joms pavesta atlikti *ex post* auditus siekiant patikrinti, ar naudodamos lėšas pagal Reglamentą (ES) 2021/241 vykdomosios institucijos taiko sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo procedūras. Be to, keliais lygmenimis taikomos kontrolės priemonės, kuriomis siekiama išvengti dvigubo finansavimo pagal kitas Sąjungos programas ir laikytis taikytinų taisyklių;

Plano darna

(47) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies k punktą ir V priedo 2.11 skirsnį, į planą dideliu mastu (A reitingas) įtrauktos reformų ir viešųjų investicijų projektų įgyvendinimo priemonės, kurios laikomos darniais veiksmais;

(48) Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pateiktos reformos ir investicijos vienos kitas papildo. Jos grindžiamos išsamiu augimo planu, kuriuo užtikrinamas nuoseklumas, siekiant prisidėti prie išmanios, integracinės ir tvarios ekonomikos plėtros ateityje. Penkios pagrindinės plano politikos kryptys – „Atspari ir veiksminga sveikatos priežiūros sistema, sustiprinta civilinė sauga“, „Neutralus poveikis klimatui, energijos vartojimo efektyvumas ir atsinaujinančiosios energijos skvarba“, „Ekonomikos atsparumo ir konkurencingumo didinimas“, „Skaitmeninės eros link“ ir „Darbo rinka, socialinė apsauga, švietimas ir žmogiškasis kapitalas“ yra tarpusavyje susijusios ir vienos kitas papildo. Jose numatyta priemonių, susijusių su skaitmenine transformacija, kurios yra pagrindiniai Kipro ekonomikos žaliąją ir

[8] 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433I, 2020 12 22, p. 1).

žiedinę pertvarką skatinantys veiksniai. Plane taip pat numatoma reformų, kuriomis sustiprinamos planuojamos investicijos, kaip antai vandentvarkos sektoriuje ir mokesčių reforma, kuria siekiama skatinti išmetamo teršalų kiekio mažinimą ir žaliąsias investicijas. Pagal politikos kryptį „Ekonomikos atsparumo ir konkurencingumo didinimas“ numatomos viešosios investicijos, kuriomis siekiama didinti konkurencingumą, remti našumą bei ilgalaikį augimą ir kurti naujas darbo vietas, kartu vykdant reformas, kuriomis siekiama tobulinti institucinę struktūrą ir atitinkamai gerinti verslo aplinką. Politikos kryptimi „Darbo rinka, socialinė apsauga, švietimas ir žmogiškasis kapitalas“ prisidedama prie galimybių vykdyti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, tobulinant visų lygmenų švietimo ir įgūdžių ugdymo sistemą, taip užtikrinant, kad Kipro visuomenė turėtų reikiamus įgūdžius, užtikrinant, kad skaitmeninė ir žalioji pertvarkos būtų teisingos, teikiant pirmenybę tvarių darbo vietų kūrimui, visų pirma jauniems žmonėms, taip pat investicijoms į socialinės priežiūros paslaugas, o politikos kryptimi „Atspari ir veiksminga sveikatos priežiūros sistema, sustiprinta civilinė sauga“ siekiama visuotinės galimybės naudotis kokybiškomis ir veiksmingomis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant skaitmenines; Siekiant skatinti didesnę priemonių darną, visų pirma su Europos sanglaudos politikos fondais, skatinamas subalansuotas teritorinis išteklių paskirstymas;

Lygybė

(49) plane keliuose komponentuose numatyta įvairių priemonių, kuriomis tikimasi prisidėti prie lyčių lygybės ir lygių galimybių visiems srities uždavinių sprendimo. Ypač svarbios priemonės yra, be kita ko, tos, kuriomis siekiama padidinti galimybes gauti įperkamas kokybiško ankstyvojo ugdymo ir priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugas, taip pat skatinti lanksčias darbo sąlygas, kad asmenys, turintys priežiūros įsipareigojimų, ypač moterys, galėtų lengviau tapti aktyvūs darbo rinkoje, socialinę įtrauktį ir nepalankių socialinių ekonominių sąlygų mažinimą. Taip pat sprendžiami klausimai, susiję su moterų verslumu ar vyresnio amžiaus moterų finansiniu neraštingumu. Numatoma, kad parama nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui bus naudinga jauniems žmonėms iš pažeidžiamos aplinkos, įskaitant migrantų šeimas. Visame plane atsižvelgiama į neįgaliųjų poreikius ir yra nustatyta kiekybinė siektina reikšmė, susijusi su namų ūkių, kuriuose yra neįgaliųjų, energinio naudingumo didinimu;

Saugumo įsivertinimas

(50) plane pateikiamas investicijų į skaitmeninius pajėgumus ir junglumą saugumo įsivertinimas. Kalbant apie investicijas į junglumą, plane nustatomi atitinkami saugumo iššūkiai bei su jais susijusi rizika ir identifikuojamos jų mažinimo priemonės, remiantis bendrais objektyviais kriterijais, įtrauktais į ES 5G tinklų kibernetinio saugumo priemonių rinkinį;

Tarpvalstybiniai ir daugiašaliai projektai

(51) į savo planą Kipras įtraukė du tarpvalstybinius projektus dėl elektros energijos jungiamosios linijos ir jūrinių kabelių duomenų junglumui užtikrinti. Abu projektai tarpvalstybiniu elementu susiję su Graikija. Pirma, Europos ir Azijos jungiamosios linijos statybos projektu siekiama užtikrinti tiekimo saugumą ir konkurencingesnes didmenines elektros energijos kainas ir suteikti galimybę naudoti daugiau elektros iš švaresnių šaltinių, visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių, sujungiant Kipro elektros energijos tinklą su Sąjungos kontinentine sistema per Graikijos tinklą Kretoje. Tai dalis didesnių investicijų į tarpvalstybinės jungiamosios linijos, kurios bendras ilgis

yra 1 208 km, statybą tarp Kretos, Kipro ir Izraelio. Antra, kalbant apie jūrinius kabelius, projektu siekiama užtikrinti itin didelio pralaidumo atsparų interneto ryšį Kipre įdiegiant naują jūrinę jungtį duomenų junglumui užtikrinti tarp Kipro ir Graikijos. Numatoma, kad pradėjus naudoti naują atskirą pagrindinį maršrutą tarp Kipro ir Graikijos bus remiamas junglumas Kipre. Taip pat numatoma, kad tai turės teigiamą poveikį esamam pajėgumui ir komerciniams pagrindinio junglumo, kurio reikia itin didelio greičio paslaugoms teikti galutiniams naudotojams, pasiūlymams. Galiausiai tikimasi, kad bus užtikrinti geresni veiklos rezultatai, palyginti su esamais duomenų kabeliais;

Konsultacijų procesas

(52) remiantis plane pateikta konsultacijų proceso santrauka, plano parengiamajame etape pagal nacionalinę teisinę sistemą konsultuotasi su visais svarbiais suinteresuotaisiais subjektais, kaip antai socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir jaunimo organizacijomis. Ankstyvajame plano rengimo etape ir įvairiuose kituose etapuose pagal savo atsakomybės sritis dalyvavo įvairios ministerijos, valdžios institucijos ir vietos valdžios institucijos. Apie plano turinį buvo nuolat informuojamas parlamentas. Be to, buvo konsultuojamasi su Kipro ekonomikos ir konkurencingumo taryba, lygiaverte nacionalinei našumo valdybai. Po konsultacijų su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais dalis iš pradžių planuotų reformų ir investicijų buvo pritaikytos arba išbrauktos iš plano;

(53) numatoma, kad koordinavimo su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę, procesas vyks ir įgyvendinant planą. Siekiant užtikrinti, kad atitinkami dalyviai prisiimtų atsakomybę, įgyvendinant plane numatytas investicijas ir reformas labai svarbu įtraukti visas vietos valdžios institucijas ir suinteresuotąsias šalis, įskaitant socialinius partnerius;

Teigiamas įvertinimas

(54) Komisijai teigiamai įvertinus Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir padarius išvadą, kad planas pakankamai atitinka vertinimo kriterijus, nustatytus Reglamente (ES) 2021/241 pagal to reglamento 20 straipsnio 2 dalį, šiame sprendime turėtų būti turėtų būti išdėstytos planui įgyvendinti būtinos reformos ir investiciniai projektai, atitinkamos tarpinės bei siektinos reikšmės ir rodikliai, taip pat planui įgyvendinti kaip negrąžintina finansinė ir paskolų parama Sąjungos teikiama suma;

Finansinis įnašas

(55) Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visos numatytos išlaidos yra 1 206 400 000 EUR. Kadangi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas pakankamai atitinka vertinimo kriterijus, nustatytus Reglamente (ES) 2021/241, be to, visų jame numatytų išlaidų suma yra didesnė už Kiprui teikiamą didžiausią finansinį įnašą, Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui skiriamas finansinis įnašas turėtų būti lygus Kiprui teikiamo finansinio įnašo visai sumai;

(56) pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį didžiausio finansinio įnašo Kiprui apskaičiavimas turėtų būti atnaujintas ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d. Iš esmės pagal to reglamento 23 straipsnio 1 dalį dabar Kiprui turėtų būti pateikta suma, dėl kurios teisinis įsipareigojimas būtų prisiimtas ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Jei būtina, atnaujinus didžiausią finansinį įnašą, Taryba, remdamasi Komisijos

pasiūlymu, nepagrįstai nedelsdama turėtų iš dalies pakeisti šį sprendimą, kad įtrauktų atnaujintą didžiausią finansinį įnašą;

(57) be to, papildomoms reformoms ir investicijoms remti Kipras paprašė paskolos paramos. Didžiausia Kipro prašomos paskolos suma yra mažiau negu 6,8 % jo 2019 m. bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) einamosiomis kainomis. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visų numatytų išlaidų suma yra didesnė už bendrą Kiprui teikiamo finansinio įnašo ir prašomos paskolos paramos sumą;

(58) teiktina parama turi būti finansuojama lėšomis, kurias remdamasi Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053[9] 5 straipsniu Komisija skolinasi Sąjungos vardu. Parama turėtų būti mokama dalimis, kai Kipras bus patenkinamai pasiekęs nustatytas atitinkamas su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes;

(59) Kipras paprašė išankstinio finansavimo, sudarančio 13 % finansinio įnašo ir 13 % paskolos. Ta suma turėtų būti skiriama Kiprui vadovaujantis įsigaliojusiu finansavimo susitarimu, numatytu Reglamento (ES) 2021/241 23 straipsnio 1 dalyje, ir to reglamento 15 straipsnio 2 dalyje numatytu paskolos susitarimu;

(60) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio jokių procedūrų, susijusių su Sąjungos lėšų skyrimu pagal bet kurią kitą Sąjungos programą, išskyrus Reglamentą (ES) 2021/241, arba procedūrų, kurios susijusios su vidaus rinkos veikimo iškraipymu ir gali būti vykdomos, visų pirma pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad pagal Sutarties 108 straipsnį valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimas

Kipro ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas remiantis Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalyje numatytais kriterijais patvirtinamas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos reformos ir investiciniai projektai, jo stebėsenos ir įgyvendinimo tvarka ir tvarkaraštis, įskaitant atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes, taip pat su paskolos mokėjimu susijusias papildomas tarpines ir siektinas reikšmes, atitinkami rodikliai, susiję su numatytų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, ir Komisijai užtikrinamos visapusiškos prieigos prie pagrindinių susijusių duomenų tvarka yra išdėstyti šio sprendimo priede.

2 straipsnis

Finansinis įnašas

1. Sąjunga Kiprui kaip negrąžintiną paramą pateikia 1 005 946 047 EUR finansinį įnašą[10]. Dėl pateikiamos 818 213 837 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Jei pagal Reglamento (ES) 2021/241 11

[9] 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas (OL L 424, 2020 12 15, p. 1).

[10] Ši suma atitinka finansinį asignavimą pagal Reglamento (ES) 2021/241 6 straipsnio 2 dalį atskaičius Kipro proporcingą išlaidų dalį, apskaičiuotą taikant to reglamento 11 straipsnyje pateiktą metodiką.

straipsnio 2 dalį atnaujinus apskaičiavimą gauta suma Kiprui yra lygi šiai sumai arba už ją didesnė, dėl pateikiamos papildomos 187 732 210 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

2. Sąjungos finansinį įnašą Komisija Kiprui pateikia dalimis pagal priedą. 130 772 986 EUR suma pateikiama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % finansinio įnašo. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.

3. Išankstinis finansavimas skiriamas vadovaujantis įsigaliojusiu finansavimo susitarimu, numatytu Reglamento (ES) 2021/241 23 straipsnio 1 dalyje. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.

4. Paramos dalių išmokėjimas pagal finansavimo susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Kipras patenkinamai pasiekė nustatytas atitinkamas su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Įsigaliojus 1 dalyje nurodytiems teisiniams įsipareigojimams, tam, kad atitiktų mokėjimo reikalavimus, tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d.

3 straipsnis
Paskolos parama

1. Sąjunga suteikia Kiprui paskolą, kuri neviršija 200 320 000 EUR.

2. Paskolos paramą Komisija Kiprui pateikia dalimis pagal priedą. 26 041 600 EUR suma pateikiama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % paskolos. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.

3. Išankstinis finansavimas skiriamas vadovaujantis įsigaliojusiu paskolos susitarimu, numatytu Reglamento (ES) 2021/241 15 straipsnio 2 dalyje. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.

4. Paramos dalių išmokėjimas pagal paskolos susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Kipras patenkinamai pasiekė nustatytas papildomas su paskola ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Kad atitiktų mokėjimo reikalavimus, papildomos su paskola susijusios tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d.

4 straipsnis
Adresatas

Šis sprendimas skirtas Kipro Respublikai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas